

Diputació
Barcelona

Xarxa de Parcs Naturals

Serralada Litoral

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES
POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA

TEMPORADA 2020-2021

Informe per a les colles participants

PROGRAMA DE SEGUIMENT DE LES POBLACIONS DE SENGLAR A CATALUNYA SERRALADA LITORAL – TEMPORADA 2020-2021

Entitats promotores del Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya:

- Diputació de Barcelona – Oficina Tècnica de Parcs Naturals
- Generalitat de Catalunya. Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC). Direcció General d'Ecosistemes Forestals i Gestió del Medi.

Coordinació del seguiment a la Serralada Litoral:

Roser Loire. Tècnica de l'Oficina Tècnica de Parcs Naturals. Diputació de Barcelona.

Amb la col·laboració dels guardes i resta de personal de la Xarxa de Parcs Naturals que han participat en la recollida de dades i la interlocució amb els caçadors.

Anotació de dades de les batudes als Carnets de colla senglanaire:

Colles senglanaïres d'Argentona-Cabrera de Mar, La Marta (Serra de Marina), Montornès del Vallès, Santa Inés de Malanyanes-la Roca del Vallès, Santa Inés de Malanyanes-Vilanova del Vallès i Vallromanes.

Autors de la memòria:

Carme Rosell, Joana Colomer, Ferran Navàs i Berta Pericas, amb la col·laboració d'Anna Colomer.

MINUARTIA

Setembre de 2021

ÍNDEX

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR A CATALUNYA	1
2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL	3
3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR	5
4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS	9
5. OBSERVACIONS DE CABIROLS I ALTRES UNGULATS A LES BATUDES	11
6. RESUM D'INDICADORS I RECOMANACIONS	13

1. EL PROGRAMA DE SEGUIMENT DE SENGLAR A CATALUNYA

El Programa de seguiment de les poblacions de senglar a Catalunya es va iniciar la temporada 1998-1999, fa **23 anys**, seguint el model implantat a la Zona Volcànica de la Garrotxa vuit anys abans. Actualment integra **22 observatoris** (Figura 1).

La Serralada litoral s'incorporà al Programa fa **16 anys**, la temporada 2005-2006.

En cada observatori s'hi analitza l'evolució de les poblacions de senglar a partir de dades individualitzades de totes les batudes fetes durant el període hàbil de caça. El seguiment és possible gràcies a la col·laboració de colles de caçadors d'arreu del país, que faciliten les dades necessàries. En tots els espais s'aplica la mateixa metodologia. Així es disposa d'un registre comparable de l'evolució de les poblacions de senglar –i de la seva caça– i es poden definir les mesures de gestió més adequades a cada situació. La descripció de mètodes i els resultats globals del Programa es poden consultar a l'informe anual que es troba a la web del DACC i a la web www.senglar.cat.

L'augment de les poblacions de senglar a Catalunya, com arreu d'Europa, justifica la necessitat de disposar d'un seguiment acurat i a llarg termini en llocs representatius de diferents paisatges del país. Actualment, **l'objectiu de gestió de senglar es centra en aconseguir controlar la seva expansió i els danys que comporta** a l'agricultura, accidents en carreteres i presència en zones urbanes, entre altres. En el context de la prevenció de la Pesta Porcina Africana, la Comissió Europea també ha recomanat aplicar mesures per controlar les poblacions de senglar a Europa.

La cooperació de caçadors, tècnics i administracions en el marc del Programa de seguiment de senglar és clau per poder definir i aplicar les millors pràctiques de gestió d'aquesta espècie.

Espais del Programa de seguiment de senglar

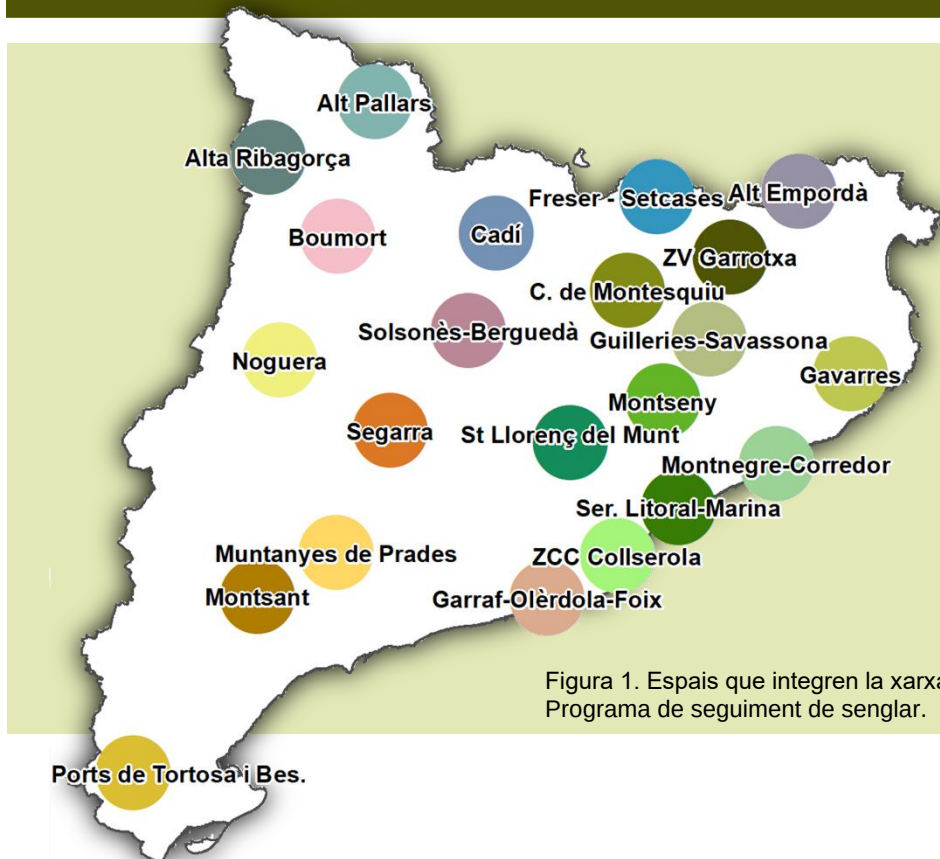
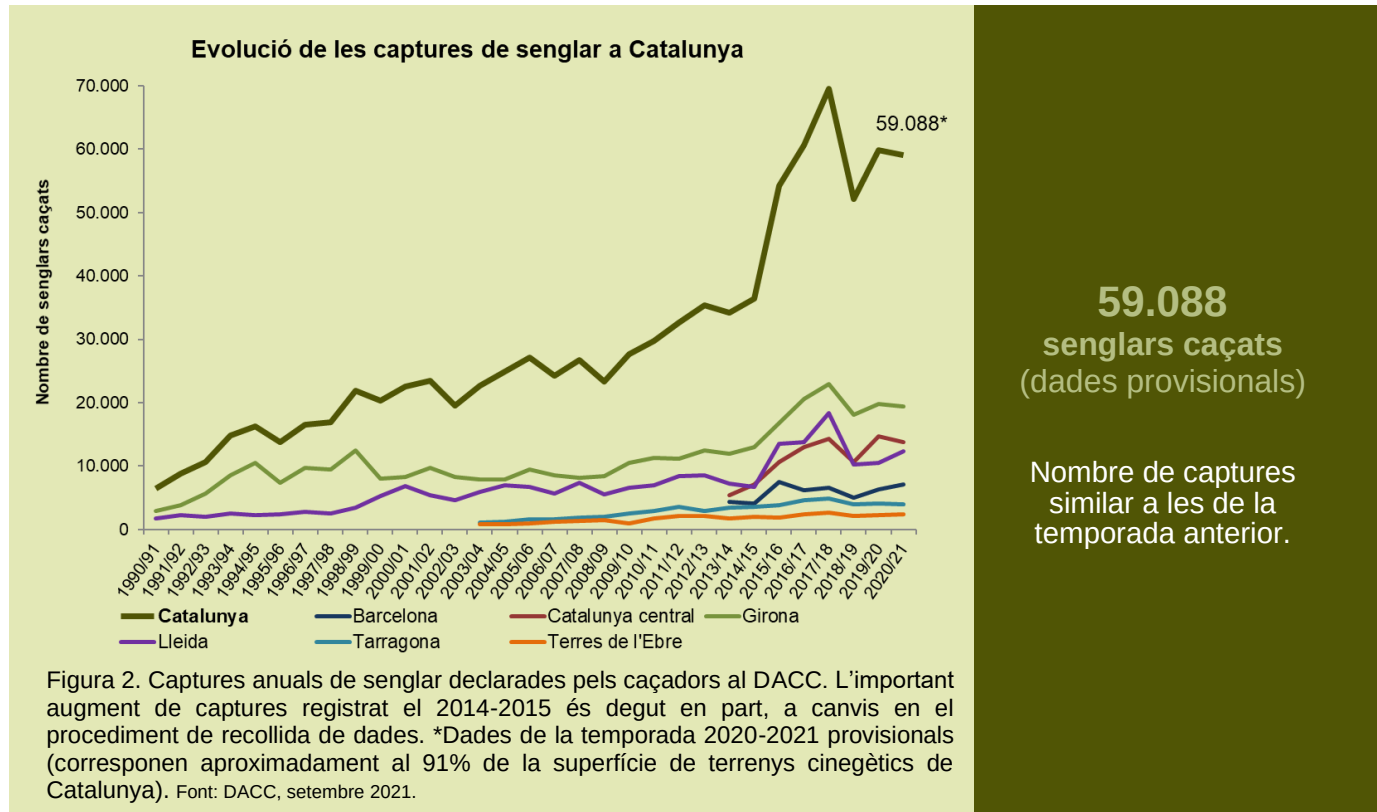

Figura 1. Espais que integren la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar.

La Figura 2 mostra l'evolució en les captures de senglar a Catalunya segons la memòria anual d'activitats cinegètiques del DACC. En aquesta memòria s'inclouen les captures realitzades durant el període hàbil en Àrees Privades de Caça, Reserves Nacionals de Caça i Zones de Caça Controlada, així com les captures efectuades a l'estiu i notificades mitjançant el formulari web de comunicacions de caceres per danys a l'agricultura.

La temporada 2020-2021 el nombre de senglars caçats a Catalunya s'ha mantingut similar a la temporada anterior.

Girona és la demarcació que històricament registra el major nombre de captures. La temporada 2019-2020 s'hi varen abatre el 34% dels senglars caçats a tot Catalunya.

La col·laboració de les colles senglanaires en l'anotació de les dades és essencial per portar a terme el seguiment. La seva constància en la participació dona una gran fiabilitat als resultats obtinguts.

2. COLLES PARTICIPANTS I ESFORÇ DE CAÇA A LA SERRALADA LITORAL

A la temporada 2020-2021 **han participat en el seguiment 7 colles de caçadors** omplint els quaderns de batudes (Taula 1), una més que la temporada anterior

Taula 1. Colles participants a la Serralada Litoral durant la temporada 2020-2021.

Argentona - Cabrera	Montornès	Vallromanes
La Maresma	Santa Agnès (la Roca)	
La Marta (Serra de Marina)	Santa Agnès (Vilanova)	

La Taula 2 mostra una síntesi de les dades referents a l'activitat cinegètica. L'evolució de les batudes per superfície i del nombre de caçadors participants en cada cacera a la Serralada Litoral es mostren a les Figures 3 i 4. La Figura 5 mostra la distribució mensual de les batudes al llarg de la present temporada.

Alguns indicadors s'aporten pel conjunt dels espais de Serralada de Marina i Serralada Litoral, ja que comparteixen la mateixa població de senglar i conjuntament aconsegueixen resultats més precisos, ja que es disposa d'informació d'una superfície més gran.

Amb l'objectiu d'estandarditzar el sistema de càlcul i que els indicadors de seguiment siguin comparables amb altres temporades i zones, s'analitzen només les batudes fetes durant el període hàbil.

Taula 2. Superfície cinegètica i esforç de caça a la Serralada Litoral en la temporada 2020-2021.

Superfície de terrenys cinegètics	11.732 ha
Àrees cinegètiques	8 APC
Període hàbil de caça	6-set-2020 a 28-mar-2021 (ARP/1015/2020, de 12 de maig)
Total de batudes anotades	152
Batudes per superfície	1,3 batudes/km ²
Batudes per colla	22 batudes/colla
Mitjana de caçadors participants en cada batuda	18 (mín. 5 - màx. 43)
Mitjana de gossos utilitzats en cada batuda	21 (mín. 4 - màx. 59)

Evolució de les batudes per unitat de superfície

Figura 3. Evolució del nombre de batudes per km² a la Serralada Litoral.

1,3

Batudes/km²

La pressió de caça decreix respecte les dues últimes temporades però segueix sent clarament superior a la de l'inici del seguiment.

Evolució de la participació en les batudes

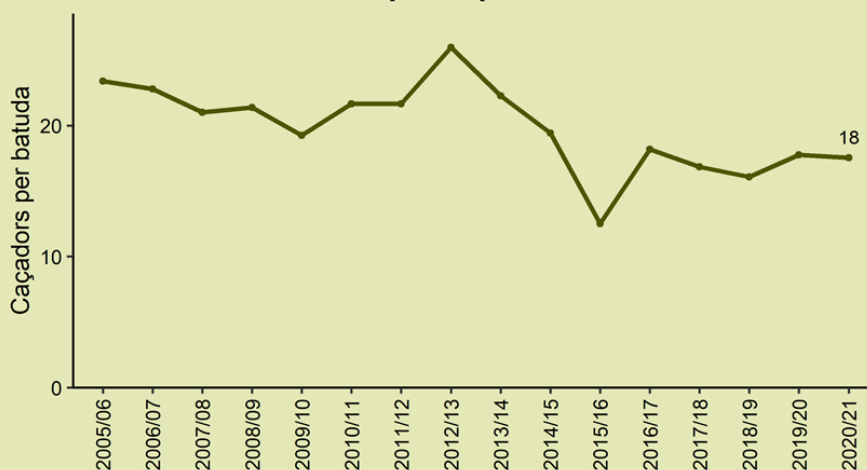

Figura 4. Evolució del nombre de caçadors per batuda a la Serralada Litoral.

18

Caçadors/batuda

Valor similar a les darreres temporades, però a la baixa des de l'inici del seguiment.

Distribució mensual del nombre de batudes

Temporada 2020-2021

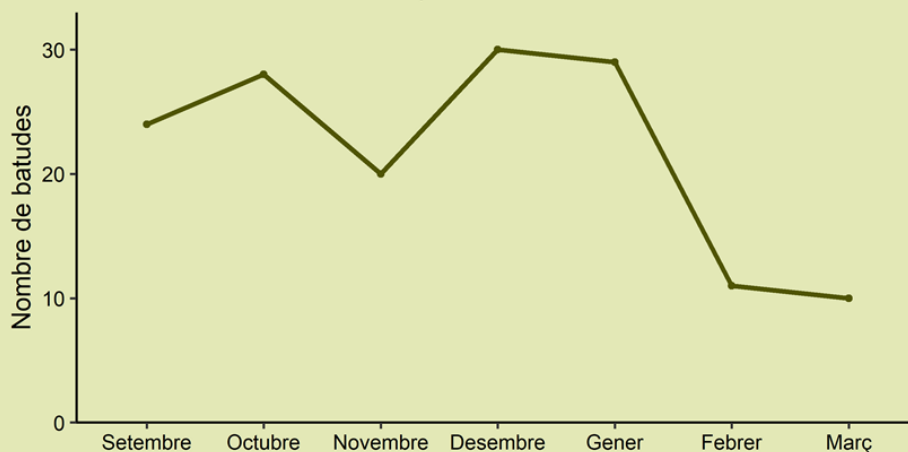

Figura 5. Batudes mensuals realitzades a la Serralada Litoral la temporada 2020-2021.

22

Batudes/mes
(setembre-març)

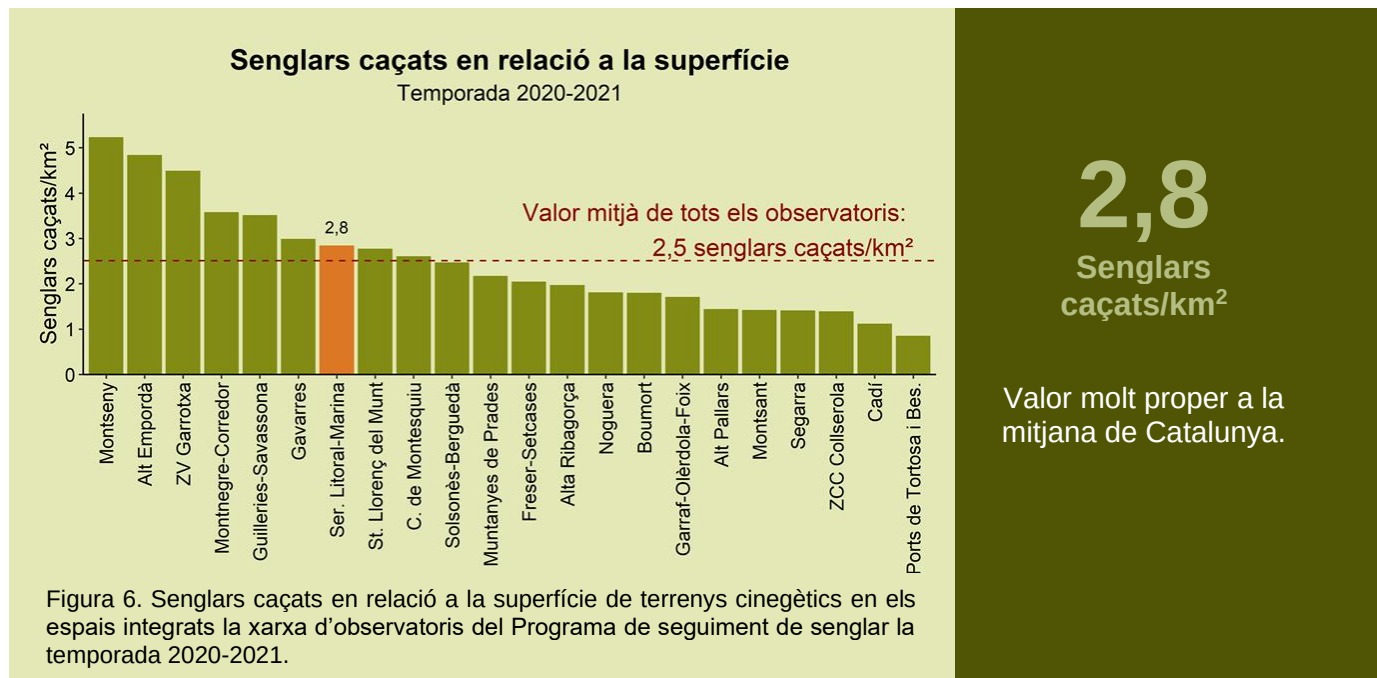
L'activitat cinegètica fluctua al llarg de la temporada mostrant els seus màxims al desembre i gener i els mínims al de febrer i març.

3. NOMBRE DE CAPTURES I DENSITAT DE SENGLAR

3.1 Senglars caçats en relació a la superfície de terrenys cinegètics i efectivitat de caça

Durant la temporada 2020-2021, a la **Serralada Litoral s'han caçat 318 senglars**. Això correspon a un rendiment mitjà de 2,1 senglars caçats per batuda i 2,7 senglars/km² de terrenys cinegètics. **En el conjunt de la Serralada Litoral i la Serralada Marina s'han caçat 2,8 senglars/km²** (Figura 6).

S'han caçat de mitjana el 34% dels senglars observats a les batudes, efectivitat de caça lleugerament superior a la mitjana dels darrers cinc anys de seguiment en aquest espai, que és del 32%, i pel conjunt de la Serralada Litoral i Serralada de Marina, que és del 33%.

3.2 Densitat de la població de senglar

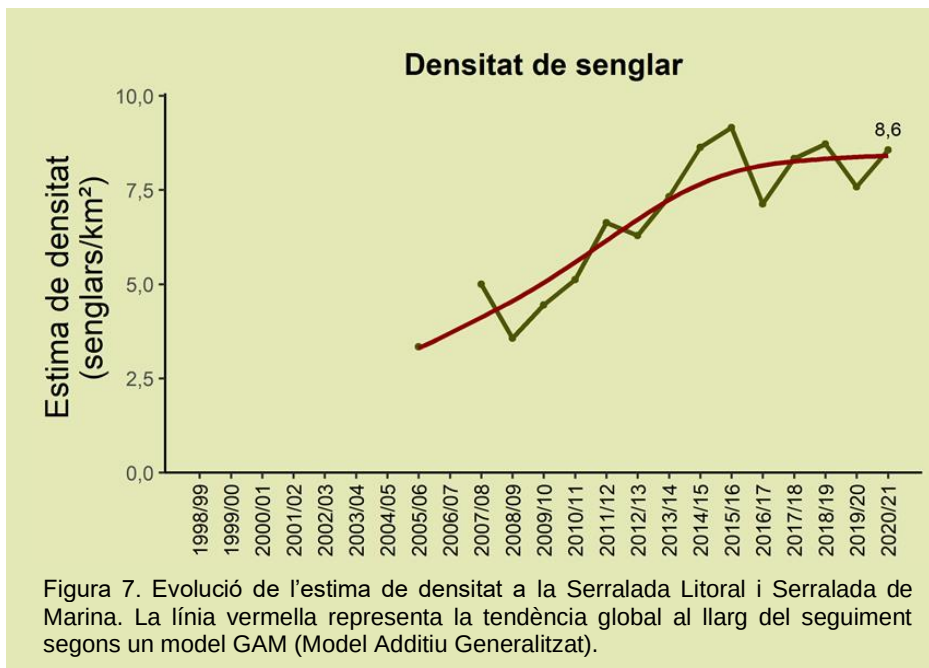
L'anàlisi de la densitat s'ha realitzat conjuntament pels parcs de la Serralada Litoral i Serralada de Marina, pels motius comentats a l'apartat 2.

L'estima de densitat és de 8,6 individus/km² (Figura 7), es tracta d'una densitat moderada en comparació amb les més altes registrades a Girona i nord de Barcelona (veure Figura 8).

Segons l'indicador de densitat, que considera el nombre de captures en relació a les batudes realitzades i la superfície de terrenys cinegètics, **la densitat de senglar augmenta un 18% respecte la temporada anterior** (Taula 4).

En general, les densitats de senglar han augmentat, excepte en poblacions del nord-est del país. Les diferències en la disponibilitat d'aliment i la pluviometria poden explicar les diferències observades. L'anyada d'aglà i altres fruits forestals durant la tardor de 2019 va ser bona en espais del Pirineu i Prepirineu, i la primavera i estiu de 2020 foren en general força plujosos, factors que afavoreixen l'augment de densitat. A les comarques del nord-est del país en canvi, la producció d'aglà fou més baixa i la primavera amb menor pluviometria de l'habitual, factors que poden haver influït en l'estabilització o descens de les densitats de senglar en aquests sectors.

Tot i el descens observat en algunes zones, les màximes densitats de senglar a Catalunya, entre 10 i 13 individus/km², es mantenen al quadrant nord-est del país, i concretament a Alt Empordà, la Garrotxa, les Guilleries, el Montseny, i sectors de serralades prelitorals, com el Montnegre i el Corredor; es tracta de zones amb elevada pluviometria i grans superfícies de boscos productors de fruits forestals (alzines, roures, castanyers i faigs) i de conreus de regadiu, tots ells factors que afavoreixen una alta disponibilitat d'aliment. Amb densitats intermèdies, d'entre 6 i 9 individus/km² es troben les Gavarres i la resta d'espais de Barcelona i la Catalunya central (Sant Llorenç del Munt, Serralades Litoral i Marina, Solsonès-Berguedà i Castell de Montesquiu). Entre 3 i 6 individus/km² s'hi troben Freser-Setcases, Garraf-Olèrdola-Foix, Alt Pallars, Alta Ribagorça, Boumort, la Noguera, ZCC de Collserola, i els observatoris de Tarragona (Montsant i Muntanyes de Prades). Les densitats més baixes, inferiors a 3 individus/km², es troben al Cadí, la Segarra i els Ports de Tortosa.

8,6
Senglars/km²

La densitat de senglar a la Serralada Litoral i Serralada de Marina s'incrementa respecte la temporada anterior, tot i que mostra una certa tendència a estabilitzar-se.

Estima de densitat de senglar a la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment

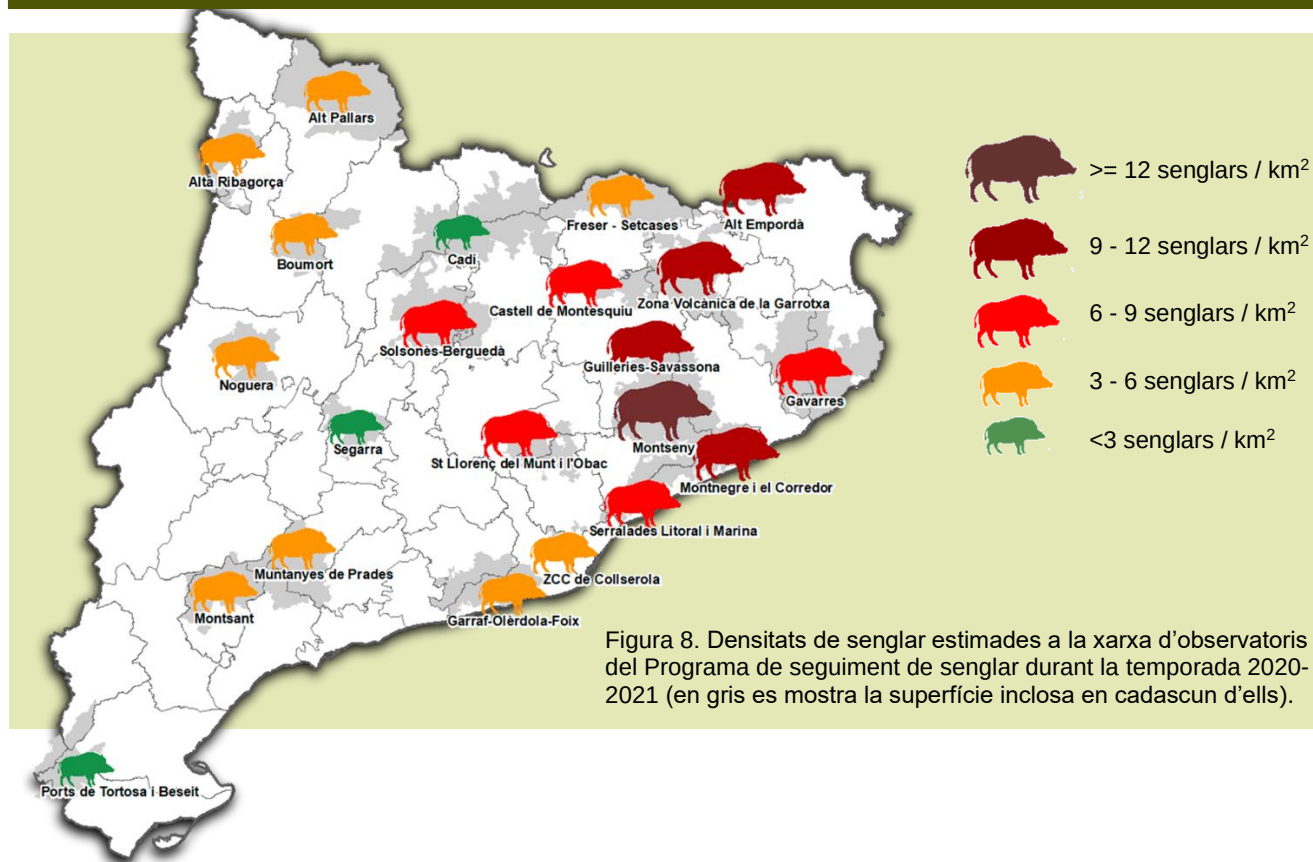

Figura 8. Densitats de senglar estimades a la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar durant la temporada 2020-2021 (en gris es mostra la superfície inclosa en cadascun d'ells).

3.3 Dades complementàries sobre mortalitat de senglar i altres ungulats

Tot i que l'anàlisi de dades del seguiment es centra en les batudes realitzades durant el període hàbil de caça, als quaderns de batudes les colles també anoten les que es porten a terme per reduir danys a l'agricultura durant l'estiu o amb autorització excepcional.

Enguany s'han anotat un total de 9 caceres realitzades fora del període de caça, en les quals s'han abatut 10 senglars. Si es sumen a les del període hàbil, s'obté un total de 129 batudes (el 7% fora del període hàbil), i de 466 senglars caçats (el 2% fora del període hàbil). El rendiment en batudes per danys és de 1,1 senglars caçats/batuda.

No s'han registrat captures de senglars amb altres mètodes diferents de la batuda. Tot i això, s'han recopilat dades de 21 senglars i 3 cabirols atropellats, la majoria s'han registrat en dues carreteres: 8 atropellaments a la carretera B-502 i 8 a la C-1415. El més de setembre és el que presenta una major concentració d'accidents, amb 8 atropellaments.

Recordeu d'anotar a les fitxes del final dels quaderns totes les dades de senglars, cabirols o altres ungulats que es trobin morts, sigui atropellats, ofegats o per causa desconeguda.

Important

Degut a l'alerta per Pesta Porcina Africana a Europa (cap cas a Catalunya)

Si trobeu un senglar mort per causa desconeguda, no el toqueu i aviseu a

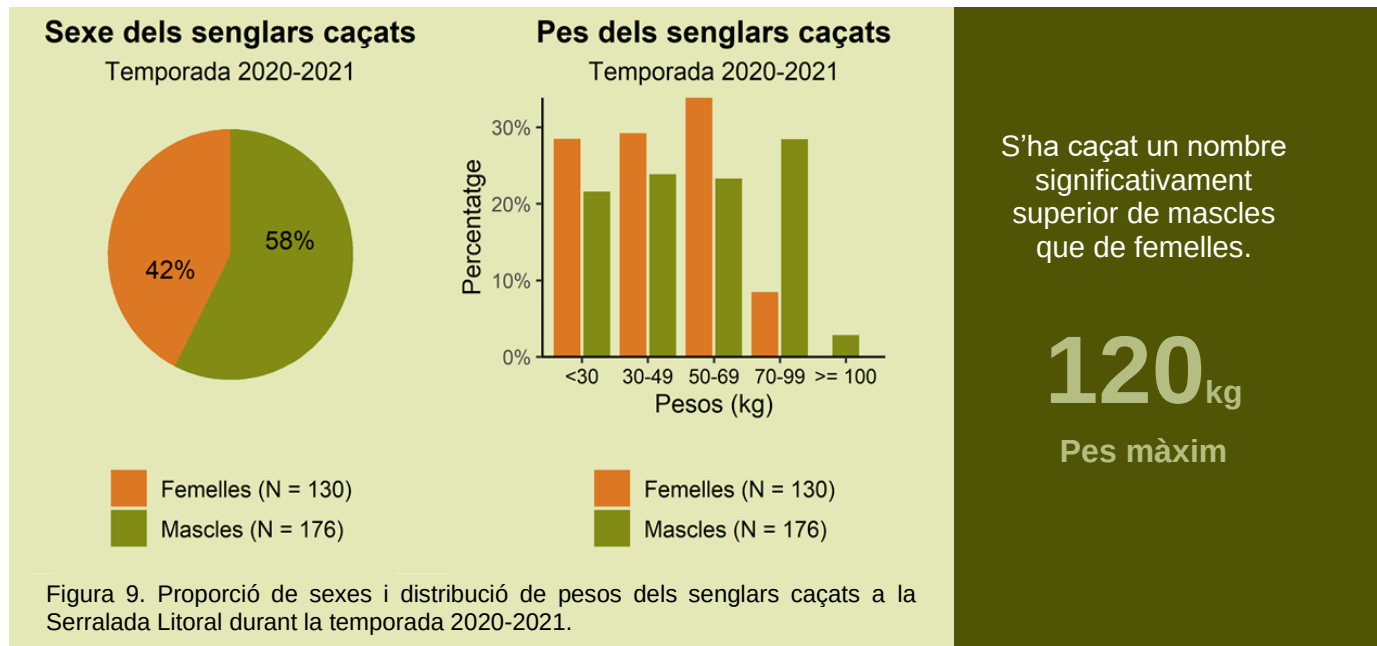
Agents Rurals – Tel 93 561 70 00

4. CARACTERÍSTIQUES DELS SENGLARS CAÇATS

4.1 Sexe i pes

Aquesta temporada, s'han caçat un nombre superior de mascles que de femelles. S'observen diferències estadísticament significatives respecte la proporció esperada de captures d'ambdós sexes, que és d'un mascle per cada femella (Figura 9).

En conjunt, el 54% dels senglars caçats pesaven menys de 50 kg i el 17% superaven els 70 kg (Figura 9). S'han caçat 3 senglars, tots ells mascles, de pes igual o superior a 100 kg. **El pes màxim dels senglars caçats enguany a la Serralada Litoral ha estat el d'un mascle de 120kg.**

4.2 Observacions de porcs vietnamites i senglars encreuats

En alguns espais de la xarxa d'observatoris del Programa de seguiment de senglar s'enregistren porcs vietnamites i/o senglars encreuats amb porcs domèstics (vietnamites o d'altres races). La temporada 2020-2021 a la Serralada Litoral s'ha anotat l'observació de 2 senglars encreuats amb porc domèstic, però no s'ha anotat cap observació de porc vietnamita, a diferència de la temporada anterior que se n'havien anotat 18 (11 dels quals van ser capturats).

L'encreuament amb porcs no és gens desitjable, ja que contribueix a augmentar la productivitat de les poblacions de senglar i agreujar els problemes. Cal capturar els porcs i els individus encreuats el més aviat possible, per evitar la presència d'aquests animals al medi natural, i contribuir a la reducció de conflictes. **La Resolució de Vedes autoritza als caçadors a capturar porcs domèstics ensalvatgits i individus encreuats amb senglar** (amb clapes al pelatge o altres característiques que ho evidencien). És important anotar la seva captura o observació als quaderns de batudes.

Des de l'any 2019 el porc vietnamita està inclòs al 'Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores' i per tant en queda prohibida la seva possessió, transport, tràfic o comerç d'exemplars vius, i s'estableixen una sèrie de controls per a la seva tinença. És important informar i sensibilitzar a les persones que tenen porc vietnamites com a mascota per tal que compleixin la normativa i evitar el seu alliberament a la natura, així com als

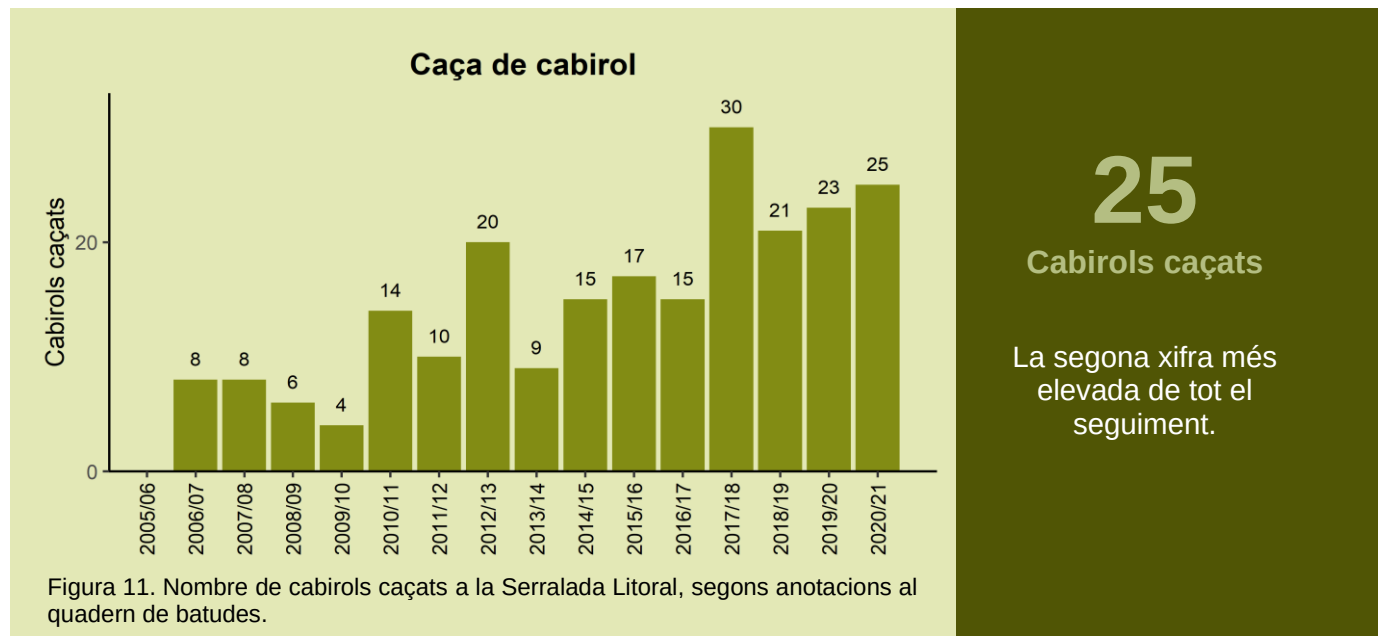
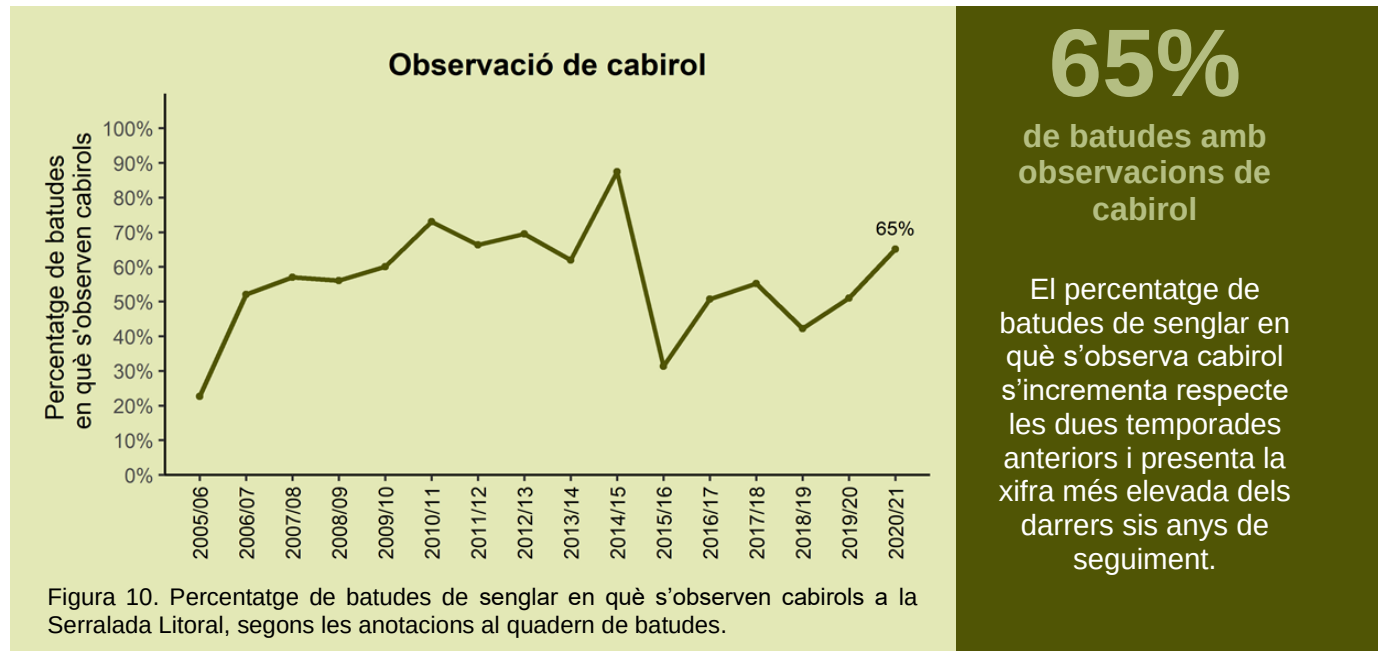
responsables de granges o nuclis zoològics, per a que garanteixin un tancament efectiu que eviti que porcs i senglars puguin entrar en contacte.

5. OBSERVACIONS DE CABIROLS I ALTRES UNGULATS A LES BATUDES

Aquesta temporada s'ha observat cabirol (*Capreolus capreolus*) en 99 batudes (Taula 3 i Figura 10).

Aquesta temporada s'han caçat 25 cabirols (Figura 11). Aquestes dades no inclouen els que s'hagin caçat durant la primavera i estiu quan només es permet la caça de mascles.

El pes dels cabirols caçats es situa entre els 16 i els 40 kg i el 42% són femelles.

Taula 3. Altres ungulats detectats a les batudes de senglar a la Serralada Litoral durant la temporada 2020-2021.

Espècie	Batudes amb observacions		Mitjana d'individus observats per batuda ²
	Nombre	Percentatge ¹	
Cabirol	99	65%	3,5

¹ Percentatge respecte el nombre total de batudes anotades als quaderns.

² Mitjana calculada tenint en compte només aquelles batudes on s'han realitzat observacions de l'espècie.

6. RESUM D'INDICADORS I RECOMANACIONS

La Serralada Litoral, juntament amb la Serralada de Marina, mostra una densitat de senglar moderada respecte altres observatoris inclosos al Programa de seguiment (Taula 4, indicadors de seguiment), però presenta una certa tendència a estabilitzar-se. La pressió de caça es mostra estable les darreres temporades.

Els resultats dels indicadors corresponen a l'anàlisi conjunta dels espais de Serralada Litoral i Serralada de Marina, que conjuntament assoleixen una superfície que permet obtenir valors més precisos.

Taula 4. Resultats dels indicadors de seguiment obtinguts a la Serralada Litoral i de Marina, i el valor global dels observatoris del Programa de seguiment de senglar a Catalunya per a la temporada 2020-2021.

		Serralada Litoral-Marina	Global observatoris PSS
Activitat cinegètica	1. Batudes realitzades per unitat de superfície (km ²)	1,3	0,9
	2. Caçadors participants a les batudes	18	21
	3. Gossos participants a les batudes	21	23
	4. Efectivitat de caça: proporció dels senglars caçats en relació al total d'observats	35%	38%
Senglars capturats	5. Senglars caçats per batuda	2,1	3,2
	6. Senglars caçats per unitat de superfície (km ²)	2,8	2,8
Densitat de població	7. Variació índex de densitat relativa respecte temporada anterior	18%	12%
	8. Estima de densitat de senglar (individus /km ²)	8,6	Mín.: 2,2 (Ports de Tortosa) Màx.: 12,9 (Montseny)
Sexe i pes dels senglars capturats	9. Proporció de sexes (M:F) de senglars caçats	1,27:1	0,95:1
	10. Distribució de pesos: % de femelles que superen els 30kg (efectiu reproductor)	72%	70%

Les recomanacions per a temporada 2020-2021 són les següents:

- **Cal seguir aplicant mesures per reduir -o estabilitzar- la densitat de senglar, mantenint la pressió de caça, augmentant l'efectivitat de les batudes i aplicant altres mesures on sigui necessari.** En general les poblacions poden tenir un alt potencial de creixement aquest any, ja que la producció de fruits forestals la tardor de 2020 va ser molt bona; tot i això, les sequeres pronunciades que moltes zones han patit durant la primavera de 2021 en podrien limitar l'augment. La col·laboració dels caçadors és un factor clau pel control d'aquesta espècie que no té predadors naturals (el llop té efectius massa escassos per controlar tants senglars).
- **La reducció de l'excés de densitat és necessària per controlar els notables problemes que genera el senglar,** especialment els derivats dels accidents a les carreteres i dels danys als conreus, que generen importants impactes econòmics i conflictivitat social.
- **L'alta densitat també comporta riscos sanitaris. Per prevenir la Pesta Porcina Africana la Comissió Europea ha recomanat aplicar estratègies per controlar les poblacions de senglar.** Actualment la PPA afecta 11 països europeus, i s'ha aconseguit erradicar en dos més: Bèlgica i la República Txeca. A Catalunya cal estar alerta per detectar si aparegués algun cas. **Si es troba algun senglar mort sense causa aparent, no el toqueu i truqueu el més ràpid possible a Agents Rurals.** Igualment, cal aplicar bones pràctiques en la manipulació de la carn de caça, ja que augmenten els casos de triquinel·losi, tuberculosi i altres malalties.
- **No doneu mengeu als senglars, sota cap circumstància.** Està prohibit i a més, la concentració de senglars als llocs on se'ls aporta aliment afavoreix la transmissió de malalties.
- **Per prevenir danys de senglar recordeu que està disponible la [Guia de Mesures per reduir els danys causats per mamífers de la fauna salvatge](#)** on hi ha informació sobre les mesures que es poden aplicar en diferents situacions.
- Per a més informació consulteu la resolució *ARP/905/2021, de 29 de març*, per la qual es fixen les espècies objecte d'aprofitament cinegètic, els períodes hàbils de caça i les vedes especials per a la temporada 2021-2022 en tot el territori de Catalunya i recordeu:
 - El període hàbil per a la caça del porc senglar és el comprès entre el **5 de setembre de 2021 i el 27 de març de 2022** (ambdós inclosos).
 - **La caça del porc vietnamita ensalvatgit i els híbrids d'aquests amb senglar està autoritzada**, tant durant les batudes en període hàbil com en l'exercici de les autoritzacions excepcionals per danys. Des del 2019 aquesta espècie està inclosa al 'Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores' i per tant en queda prohibida la seva possessió.

Totes les dades del Programa de Seguiment de Senglar a Catalunya, així com altra informació rellevant sobre l'espècie, la trobareu a la nova web: www.senglar.cat

Moltes gràcies un any més per la vostra col·laboració, i bona cacera.